

CITATELJI! Prosim, pogledajte na številke in slog naslova na dan, ko uina poteče. V teh časih oviranja cen, potrebuje delovanje. Skušajte imeti

Erasmus Gorale
12304-5-10
1116 E. 73rd St.
No. 73-1

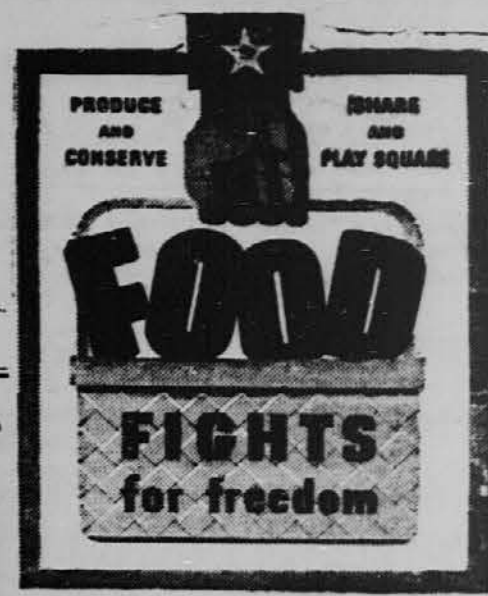
GLAS NARODA

Lisť slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd. 1879.

No. 73-1 VOLUME LII. — LETNIK LII.

NEW YORK, THURSDAY, APRIL 13, 1944 — ČETRTEK, 13. APRILA, 1944

NEMCI TEPENI NA CELI ČRTI

Včerajšnje moskovsko poročilo naznanja naslednje pridobitve rdeče armade: rdeča armada je s severa napredovala 43 milj na Krim in se približala glevnemu mestu Simferopolu na 11 milj, zavzela je Tirospol, zadnjo nemško postojanko na levem bregu Dnjestra.

Armada generala Fedorja I. Tolbuhina je razbila drugo močno utrjeno črto na Krimu ter prodira ob glavni krimski železnici. Na Krimu so pravzaprav tri ruske armade: ena prodira od Iškuma na Prerokopovem istmusu, druga pa je prekoračila Šivaško morje, tretja armada generala Andreja Jeremena pa je zasedla polotok Kerč in prodira proti zapadu. Vse tri armade imajo za cilj Sevastopol, nekdanj največje rusko vojno pristanišče v Črnem morju.

Na ruski celini rdeča armada še vedno kaže veliko zmoglost, da vodi več ofenziv naenkrat in je z nasokom zavzela Tirospol, 53 milj severozahodno od Odeze ter je takoj vdarila na desni breg Dnjestra; v severni Rumunski je prodrla dalje proti petrolejskim poljem in zavzela Falticeni, začela naglo oboljevati Kišinev v Besarabiji ter je svoj železni oboč pri Skali stisnila okoli ostankov 15 obkoljenih divizij.

Od 1. pa do 10. aprila je bilo pri Skali ubitih 26.000 Nemcev, ujetih pa jih je bilo 6988; med ogromnim plenom pa so Rusi še dobili 187 tankov.

Armadi generala Tolbuhina, ki prodirata od severa, sta osvobodili nad 150 mest, žrgov in vasi, med njimi veliko železniško postajo Kurman Memelči, Bijuk Onlar in Karača Kandil. Zadnje mesto je od Simferopola oddaljeno komaj 13 milj in 46 milj od Sevastopola.

Ob istem času je armada generala Jeremena poleg tega, da je očistila polotok Kerč Nemecev, še osvobodila nad 1400 mest, trgov in vasi, pobila 3000 Nemecev, ujela 2000 in se približala največjemu pristanišču na Krimu Feodosiji na 18 milj.

Nemške in rumunske armade so bile na Krimu popolnoma odrezane že od oktobra, ko so Rusi zaprli izhod čez Perekop istmus, pa so navzile temu hoteli veliki polotok držati. Kot pravi rusko poročilo, so Nemci šele zadnje dni z aeroplani pripeljali na Krim dve diviziji.

Nemško in rumunsko armada na Krimu cenijo na 100.000 vojakov.

Gen. MacArthurja hočejo za predsednika

Chicago, 11. aprila. — V državi Illinois je dobil tekem primarnih volitev, ki so se vršile danes, general Douglas MacArthur mnogo glasov, četudi ni bilo njegovo ime vpisano na listo z njegovim privoljenjem in je bilo glasovanje zanj zgolj izraz želje volilcev, da general postane kandidat za predsedniške volitve. Noben izvoljen kandidat ni obvezan, da kandidaturu tudi sprejme ali upošteva.

Poročila o izidu primarnih volitev iz 758 volilnih okrožjih kažejo, da je dobil MacArthur 27.863 glasov, kandidat Bender, ki je politično nepoznana osebnost, pa je dobil samo 1.881 glasov. Država Illinois ima vsega skupaj 8.727 volilnih okrožij.

RUSI OBELODANILI TITOVO ZAHTEVO PO ZASTOPSTVU V UNRRA V TISKU

Moskva, 11. aprila. — Zahteva Jos'pa (Broža) (Tita), da se dovoli njegovi provizorični vladi Jugoslavije zastopstvo v UNRRA organizaciji je bila objavljena v sovjetskem tisku in sicer v obliki poročila novinarske službe Tass, katera je vest poslala iz Istanbula v Turčiji.

V poročilu je bilo poudarjeno, da Titov Narodni odbor za osvoboditve sedaj kontrolira in upravlja 130.000 kvadratnih kilometrov osvobojenega ozemlja ali več kot polovico celotnega teritorija Jugoslavije. Na tem osvobojenem ozemlju živi pet milijonov prebivalcev, kateri potrebujejo takojšnjo pomoč UNRRA (United Nations Relief and Rehabilitation Administration.)

Maršal Tito, je rečeno v omenjenem poročilu agencije Tass je bil priznan kot vojaški vodja po vseh zavezniških, toda ljudstvo, ki podpira njegovo armado, nima zastopstva, ki bi moglo direktno predložiti potrebe jugoslovanskega ljudstva organizaciji UNRRA.

Rusi odlikovali častnike in može ameriških vojnih sil

Washington, 11. aprila. — Rusko priznavanje čezdalje večje vloge in važnosti oboježenih sil Zdr. dražj, je bilo odražano danes v posebnih slovesnostih, ki so spremljale izročitev odlikovanj, katere je v imenu svoje vlade izročil državnemu tajniku Huhu sovjetski poslanik v Washingtonu, Andrei A. Gromyko.

Gromyko je poklonil državnemu tajniku odlikovanja za 52 ameriških častnikov in mošk, ki služijo v ameriški pomorski in kopni sili. Najvišje odlikovanje Sovjetov, takozvani Red Suvorova, je bil podeljen gen. Eisenhowerju, vrhovnemu poveljniku zapadne fronte in bližajoče se invazije. Eisenhower je sedaj v Londonu.

Značilno je, da je spremljala vsako odlikovanje mala rdeča knjižico, katera dovoljuje lastniku prosto vožnjo na vseh javnih vozilih, kot so busi, tramvaji in podulčne železnice, v Sovjetski Rusiji. Poleg tega je vsak odlikovanec upravičen do enkratnega prostega potovanja v katerikoli kraj v mejah Sovjetske unije in to bodisi z vlakom ali pa s parnikom.

General Eisenhower in vsi drugi odlikovanci imajo tudi pravico do majhne dosmrtna penzije, katero jim bo izplačevala Sovjetska vlada. Sicer armadnim in mornariškim častnikom in moštvu ni po sedanjih regulacijah dovoljeno sprejemati tako penzijo, a pomorščaki in častniki trgovske mornarice pa niso podvrženi tem regulacijam, ter se bodo, ako bodo tako hoteli, mogli poslužiti pravice, ki jim jo daje sovjetsko odlikovanje. Sovjeti so namreč odlikovali več pomorščakov in častnikov, ki so se posebno izkazali v službi na morju, ko so dovažali zavezniškemu materialu vključno velikim nevarnostim na morju od strani sovražnih podmornic in sovražnega napadanja iz zraka.

Italjanski kralj bo odstopil, ko bo Rim zavzet

Italjanski kralj Viktor Emanuel III. je včeraj naznanil, da se je končno in nepreklicno odločil, da se bo umaknil iz javnega življenja in da bo njegov sin princ Umberto Piedmontski njegov namestnik onega dne, ko bodo zavezniški vkorakali v Rim.

Viktor Emanuel, ki je star 74 let, je zasedel italjanski prestol leta 1900. Za odstop se je odločil po mnogih razgovorih z najvišjimi zavezniškimi zastopniki. Tudi potem, ko se bo umaknil iz javnega življenja, bo še ohranil naslov kralj, toda ne bo imel nobene kraljevske oblasti. Njegov sin pa bo vladal pod imenom kraljevi namestnik.

Kraljeva izjava je bila podana po radiju ob eni popoldne in njeno besedilo je naslednje:

„Italjanski napad ve, da sem bil vedno na njegovi strani v težavnih in srečnih časih. Ve, da sem pred osmimi meseci napravil konec fašistični vladi in sem dovedel Halijo, ne glede na kako nevarnost in riziko, na stran Združenih narodov v borbi za osvoboditve proti nacizmu.“

„Italjanska mornarica, zračna sila in armada, pokorne mojim poveljem, se zadnjih osem mesecev neustrašno bore rano ob rami z zavezniškimi armadami. Italjanski prispevek k zmagi bo in mora biti vedno bolj velik. Prišel bo dan, ko, kadar bodo naše rane zaceljene, bomo zopet zavzeli svoje mesto kot svobodni narod med svobodnimi narodi.“

„Da izvedem, kar sem objubil zavezniškimi oblastim in moji vladi, sem se odločil, da se umaknem iz javnega življenja ter imenujem svojega sina, Piedmontskega princa, za svojega namestnika v vladi. To imenovanje stopi v veljavo s formalnim prenosom oblasti onega dne, ko bodo zavezniške čete vkorakale v Rim. Ta sklep, kakor jaz in moja družina trdno verujemo, bo podprl narodno edinstvo in je končno veljaven in nepreklicljiv.“

Poročilo daje ugotavlja, da je bilo legalno ali zakonito mogoče priznati Titove borbe in enako je tudi mogoče legalnim potom dati Titovim silam pravico predstavnitva v U. N. R. E. A.

Pravila te organizacije, piše poročilo, so bila sestavljena tako, da se je lahko dovolilo zastopstvo Francoskemu narodnemu odboru — ta odbor tudi ni priznan, kot legalna ali zakonita vlada Francije, radi česar bi se moralo vključiti jugoslovansko provizorično vlado na isti podlagi, pravi rusko poročilo.

Vstopite ta mesec v članstvo Rdečega križa.

POSVETOVANJA PRED NAPADOM NA HITLERJEVO TRDNJAVO

Poveljniki zavezniške zračne sile proučujejo zemljevid Evrope ter izdelujejo načrte za nove zračne napade na Hitlerjevo trdnjavo.

Kitajci pričeli novo ofenzivo pri Salweenu

Kitajci so včeraj pričeli novo ofenzivo pri Salweenu v Junnan provinci ter pritiskajo na 75 milj dolgo cesto, ki pelje v Mijitkijino v Burmi, v namenu, da se združijo z zavezniki, ki iz Indije prodirajo v severno Burmo.

Kitajci so že dospeli do Mijitkijine ceste na kraju, ki je oddaljen od Burmske ceste samo 43 milj. Zaradi zelo težavne pokrajine pa ne bodo mogli kaj naglo napredovati.

BOJI V INDIJI

Angleške in indijske čete so s svojimi protinapadi olajšale japonski pritisk na Kohimo v vzhodni Indiji. Po poročilih, ki prihajajo z indijske fronte, je mogoče sklepati, da Japonci palagoma prihajajo v veliko zavezniško past, v kateri bodo najbrže uničeni.

Adm. Hart preiskuje okolščine napada na Pearl Harbor

Admiral Thomas C. Hart je prišel na Havajsko otočje in preiskuje okolščine zahrbtnega japonskega napada na Pearl Harbor 7. decembra, 1941. Admiral Hart najbrže preiskuje vse podrobnosti japonskega napada, da bo dobil dokaze o krivdi tedanjih poveljnikov v Pearl Harborju admiralu Husband E. Kimmela in generalu Walterja C. Shorta, ki bosta najbrže prišla pred vojno sodišče.

V januarju je mornariški tajnik Knox objavil, da je dolečil admiral Harta, da zbere podatke za sodniško obravnavo proti Kimmelu in je dodal, da bo obravnava še predno bo končana vojna, ako bo položaj varen.

Novi domovi za Ruse

Koliko milijonov Rusov je izgubilo svoje domove? Nikdar tega ne bomo vedeli. Oblasti odgovarjajo „strahovito število“ ali pa „deset in deset milijonov.“

Medtem ko Nemci na svojem umiku požigajo in rušijo vedno več domov, vse-unijski odbor za arhitekturo v Moskvi noč in dan izdeluje načrte za preobnovo.

Člani tega odbora so najboljši ruski arhitekti. Odbor za arhitekturo bo izdelal načrte za moderne hiše za eno, dve ali štiri družine z vrtovi in drugimi udobnostmi okoli hiše. Postavili bodo tudi tovarne, ki bodo izdelovale sestavne dele hiše. Ena taka tovarna že obratuje v Nižnjem Tagaju v Uralu.

Nemci bombardirali London

Sinoči so nemški aeroplani po 31. marcu zopet prvič napadli London, toda napad je bil zelo slab. Poročilo ne pove, ako je padlo kaj bomb.

Zarota v Mehiki razkrinkana

Policijski načelnik v mehikem glavnem mestu Miguel Z. Martinez je aretiral 14 ljudi, med njimi enega srbskega izdelovalca bomb, ki so obdolženi, da so skušali umoriti predsednika Manuela Avila Camacho, dva visoka državna uradnika in bivšega predsednika Plutarco Elias Callesa.

Martinez pravi, da so zarotniki hoteli umoriti predsednika Camacho, njegovega brata generala Maximino Avila Camacho, ki je prometni tajnik in tajnik javnih del, obrambnega ministra generala Lazaro Cardenas in bivšega predsednika Callesa.

Camachov napadalec umrl

Artilerijski poročnik Antonio de Lama Rojas, ki je skušal umoriti mehikskega predsednika Manuela Avila Camacho v ponedeljek, je včeraj umrl vsled strela, ki ga je dobil v ledice, ko je skušal pobegniti vojaški straži.

Hrvatje obhajajo "neodvisnost"

Hrvatski moške in žene, ki so zaposleni na prisilnem delu v nemških industrijah, so se zbrali v nekem mestu v južni Nemčiji, da obhajajo tretjo obletnico vstanovitve neodvisne hrvatske države. To poročilo je 10. aprila poslal berlinski radio in ga je sprejela radijska postaja OWL.

Ko so izšli Hrvatje obhajali to nesramno obletnico neke v Nemčiji, je nemška uradna časnikarska agentura D. N. B. sporočila o Hitlerjevi čestitki Paveliču z naslednjimi besedami:

„Ob priliki hrvatskega narodnega praznika je firer poslal prisrčno brzojavno voščilo Ante Paveliču, načelniku hrvatske države.“

Predsednik na počitnicah

Mrs. Eleanor Roosevelt je na svoji časnikarski konferenci včeraj rekla, da je prepričana, da se bo predsednik s svojih počitnic na jugu vrnil v boljšem zdravju.

„Počitnice je že dalje časa potreboval,“ je rekla, „in sem vesela, da jih je mogel vzeti.“

Neka poročevalka je Mrs. Roosevelt vprašala, če kdaj skuša prigravljati svojemu možu, da ne bi preveč delal.

„Nikdo ga ne more odvrtiti, da ne bi delal preveč,“ je odgovorila.

Schmelling pozvan na boj

Nemška vojaška časnikarska služba, ki je nastanjena na Norveškem, je 10. aprila naznanila, da se nemški boksar Max Schmelling nahaja nekje blizu Rima, da se bo boksal z nekim madžarskim boksarjem, ki je padel na fronti pri Casinu in ga je pozval na boj.

Nemško poročilo pravi, da madžarski boksar pripada isti skupini, v kateri je služil Max Schmelling in se je odlikoval na Kreti.

“GLAS NARODA”
 (VOICE OF THE PEOPLE)
 Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation)
 Frank Suhan, President; Ignac Sivo, Treasurer; Joseph Lupaha, Sec.
 Place of business of the corporation and address of above officers:
 218 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

“Glas Naroda” is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.
 Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.
 SA OBLO LETO VELJA LAST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO: \$7.—; ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.—.
 “Glas Naroda” izhaja vsaki dan izvenim sobot, nedelj in praznikov.
 “GLAS NARODA”, 218 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
 Telephone: CHelsea 2-1243

TITO ZA JUGOSLOVANSKO FEDERACIJO
 (Nadaljevanje.)

“Naš prvi cilj je svobodna federativna Jugoslavija,” je nadaljeval dr. Smodlaka. “Toda to še ni dovolj, da bo zajamčen mir na Balkanu. Imeti moramo balkansko federacijo in prvi korak k temu je zveza med Jugoslavijo in Bolgarsko. Drugič bomo povabili Albanijo, da vstopi s popolnimi in enakimi pravicami. Potem bomo dovolj močni, da odbijemo vsak napad, pa naj pride od katere strani hoče.

“Kar se tiče Grške, mora biti tudi vključena v federacijo, ali pa moramo imeti z njo stalno zvezo. To seveda je odvisno od Grške.

“Prva balkanska autanta je imela samo en cilj — tiščati Bolgarsko k tom. Poglavitna sporna kost med Jugoslavijo in Bolgarsko je bil stalež Makedonije.

“Mislim, da je najboljša rešitev tega problema, da je dana Makedoniji popolna avtonomija v federativni državi. S tem bo končan jugoslovansko-bolgarski spor.

“Seveda mislim samo slovansko Makedonijo. Grška Makedonija seveda pripada Grški in je del Grške.

“Poprej je mogoče ta del Makedonije imel slovansko večino v prebivalstvu. Po izmenjavi turško-grškega prebivalstva pred več kot dvema desetletjema pa so bili z grškim denarjem v Makedoniji naseljeni Grki iz Male Azije in je sedaj del Grčije. Prepričan sem, da se moreta Jugoslavija in Grška prav lahko sporazumeti glede svojih mej.

“Z ozirom na našo severno mejo, mislim, da vprašanja onih Slovencev, ki so bili pod italjansko vladno in celega vprašanja glede Istre ne bo tako težavno rešiti po tej vojni, kajti prav gotovo bodo mednarodne jamščine za manjšinske pravice. Mi seveda bomo jamčili pravice vsem manjšinam v mejah naše dežele.

“Meja med Jugoslavijo in Italijo mora biti določena največ na podlagi zdravih gospodarskih pravic. Narodne manjšinske predpravice na obeh straneh meje morajo iti na obe strani kot zid na eno in drugo stran.

“Mesta ob obali Istre so večinoma italjanska, toda zaledje je v veliki večini slovansko in gospodarsko so si med seboj odvisni. Italija je imela Istro 25 let in je zatirala slovansko prebivalstvo. Mi pa verjamemo v svobodo. Zanimivo bi bilo, ko bi mi imeli Istro toliko časa, pa bi videli, kdo vlada boljše. Slučajno je sedaj že zastopnik italjanskih manjšin v našem krajevnem slovanskem svetu.”

Gladajoč skozi okno, kjer so oboroženi partizanski vojaki z rdečo zvezdo stali na straži, je dr. Smodlaka omenil nekatere dogodke v svoji diplomatski karijeri, ko je bil poslanik pod vladno kralja Aleksandra v Vatikanu, Berlinu in Madridu. Svojemu mestu v Madridu se je odpovedal leta 1929, ko je kralj Aleksander vpeljal diktaturo. Leta 1926 je bil dve uri v razgovoru z Jurijem Čičerinom, sovjetskim vnanjim komisarjem, ko je Moskva iskala jugoslovansko priznanje, toda Beograd je priznanje odklonil.

Z ozirom na možnost, da bi Rusija priznala Titovo vladno, je dr. Smodlaka rekel: “Mislim, da je Sovjetska unija v sporazumu z Združenimi državami in Anglijo glede zadev Jugoslavije. Sedaj še ni vprašanja o takojšnjem priznanju.

“Sedaj izgleda, kot da vse tri države še dalje obdržujejo zvezo z izznansko vladno. Naša vlada pa ni priznana. Za svojo skupno stvar se moramo boriti in umirati, toda ne zaslužimo diplomatskega priznanja. Mi smo samo nepoznani prijatelji.

“Mnogo Jugoslovancev, ki so dobri rodoljubi, se še ni odločilo, da bi se borili z nami in sedaj ničesar ne delajo. Priznanje pa jih bo takoj privedlo k nam. Naš sedanji stalež je samo, da je maršal Tito priznan kot zavezniški vojaški poveljnik.”

Glede notranjega položaja v Jugoslaviji je dr. Smodlaka rekel:

“Mislim, da je bil večji del Mihajlovičevih četnikov že pobit. Večina njih so pan-srbi, ki podpirajo staro koruptno vladno.

“Kar pa se tiče Mačkove hrvatske stranke — je Maček sfinja. Pošten mož je, pa obenem hrvatski narodni nazadnjak. Ni dober demokrat. Večji del ljudi v njegovi strani je sedaj na naši strani. Slišal pa sem, da Maček sedaj išče sporazuma z beograjskimi nazadnjaki in z zamejsko vladno v Kairi.

“Po vojni bodo imele vse stranke prostor v našem sistemu. Katoliški slovenski klerikaleci bodo še dalje ostali katoliški klerikaleci in bodo igrali svojo vlogo. Ravno tako bo hrvatska kmetjska stranka, ki je močnejša kot pa komunistična stranka.

“Vse, kar hočemo, je svoboda in demokracija!”

Vi lahko začnate kupovati Vojne Hranilne Bonde s tem, da kupujete znamke za le 10 centov.

FAŠISTOVSKI KANIBALI

V živalstvu so redki slučajji, smole. Zelo malo je verjetno pri katerih bi raziskovalci in učenjaki mogli ugotoviti, da bi starši zaradi lastnega obstanka, požirali svoj lastni zarod. V kolikor pa so taki slučajji, ki jih je znanost ugotovila, znani, uživajo neko posebno razpredelitev. Znanost jih uvršča med kanibale. Ne daje jim torej posebno častnih naslovov. V Afriki imamo še nekaj zamotskih plemen, ki jim od časa do časa zadisi pečenka lastnih bratov, če tujih prigrizkov ni na razpolago. Že večkrat smo napisali, da sta fašizem in nacizem nosilec najogabnejšega barbarizma in apostola popolnega divjanstva. S tem, da je Mussolini postavil ob zid lastnega zeta, je vsemu svetu dokazal, da je fašizem zver, ki žre svoje lastne zarode. Da le smo od tega, da bi ščitili fašistovskega razbojnika grofa Ciana, potem ko ga je ustrelil lastni tast, saj s tem Mussolini ni nič drugega napravil, kakor samo tisto delo ki ga bodo v fašistovskih in nacističnih vrstah morale opravljati ljudska sodišča, ko bo vojna končana! Mussolini je s tem napravil zaveznikom samo majhno uslugo in prav nič drugega. Bolj zanimivo je ozdaje vse zadeve.

Hitler se je spravil nad Ciano, de Bona in ostale fašistovske korifeje, ne zaradi tega, ker so mogoče s svojim postopanjem oddali milostni strel laškemu napihnjemu cesarstvu, pač pa samo zato, da bi s tem ostrašil svoje lastne naciste doma. Cianova smrt in smrt njegovih pajdašev, to naj bi služilo kot resen opomin vsem onim v Nemčiji sami, ki bi jih laški primer hotel zapeljati: To je prvi zaporni ogenj notranjega nemškega bojišča.

Ali krvavo maševanje Mussolini in Hitlerjeve dnešnje eksplozije naznanja ostalemu svetu samo popolni zlom fašizma in razgalja šibkosti nacizma. Reševanje Mussolinija iz Abuovec in ponovno nacistično ustoličenje z namenom, da bi se fašizem uveljavil vsaj v tistem delu Italije, ki so ga zasedli Nemci, vse to se je pokazalo kot jalovo delo. Mussolini in njegovi prusijaški priskledniki so izgubili skoraj vsako vrednost za prusijaškega okupatorja. Mussolini je obmolknil, saj svojim fašistom ni imel več kaj povedati. Velika večina pravovernih fašistov se je po laških navadah obrnila od Mussolinija samo zato, ker ji ničesar več nuditi ne more.

Ali fašistovski veljaki bi lahko vendarle še za nekaj časa služili Hitlerju. Služili za novo, skrivno Himmlerjevo orožje na notranjem prusijaškem bojišču, ki je po porazih na vzhodnem bojišču in po nepreslanem bombardiranju nemških mest, že močno zrahljano. V zadnjem času ima Hitler kot vojskovodja precejšnjo

Mussolini ni mogel, ali pa ni hotel rešiti svojega zeta in naj boljšega prijatelja; v njegovi glavi so se gnelti vzori starih rimskih mogotcev in po njih se je ravnal. Še enkrat pred smrtjo je hotel zaigrati tipično laško fanfaronado, zvest svojih dosedanji karijeri. Nobena žrtev ni prevetila za domovino pa če ta žrtve prestopi tudi prag domače hiše, to naj bi bila vaba za omahujoče fašistovske vrste. Mogoče je ta zadnja komedija imela nekaj uspeha pri lahkovernih navdušenih polentarijih, mogoče pa jih to niti ni moglo več spraviti k sebi. Dogodki na ruskem bojišču preveč jasno kriče, da je fašistovska slava enkrat za vselej pokopana.

Iz vsega tega jasno sledi, da je tudi ta komedija, ki sta jo zrežirala Hitler in Mussolini, v celoti spodletela. Kadar bo odbila ura splošne sodbe vseh krivecev sedanje vojne, bodo morali tudi prizadeti priznati da je pravica samo sledila tisti poti, katero sta vzela pod noge Hitler in Mussolini.

Ne pozabite krvavečega naroda v domovini! — Pošljite Vaš dar še danes Slovanskemu pomožnemu združenju, 1840 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

Mali Oglasi
 imajo velik uspeh
 Prepričajte se!

NOVOLETNA POSLANICA SLOVENCEM

KENNETH MATTHEWS

Naj bo na svetu že kakršnokoli pomanjkanje, dobrih nasvetov ne zmanjka nikoli. Nasvet je poceni lahko ga spraviš, lahko pravaš, če ga predolgo hraniš, se pokvari ni pa težko zamenjati ga za novega. Zato mi ni prav nič težko z najiskrenjšimi novoletnimi voščili Slovencev priložiti še dober nasvet.

1. Radi imejte Angleže. Angleži so majhen narod, ki so stalno v borbi za obstanek na svojem otočju proti Škotom, Welshem in Ireem. Potrebujete prijateljev, od kateri koli bi prišli.

2. Obnovite tradicijo Gospodstva polja. Ustoličenje bi lahko modernizirali. Nemški Korošci (če jih ho še kaj ostalo) naj ob tej priliki prebirajo dokumente o nemškem gospodarstvu po slovenski zemlji od leta 1800 dalje, ko je bil prvi nemški vojvoda ustoličen. Ob tej priliki bo ta vojvoda lahko prepustil svoj prestol pravemu slovanskemu vladarju. Slovesnost bi morala biti ravno tako sljkovita, kakor patriarhalna, ker bi potem najbrže nihče več ne romal v Oberammergau.

3. Povabite maršala Stalina na obisk v Ljubljano. Razumljivo je za vladarja Rusije, da si po veliki evropski vojni ogleda Ljubljano; dobro bi bilo spomniti ga na to. Pametno pa bi bilo da z njim povabite tudi Churchilla, ker en sam človek vendar ne more biti na kongresu.

4. Pozidajte potašene vase v Sloveniji — ali ne lepše, kakor so bile poprej — saj to je nemogoče! Ne pozabite pa na tekočo vodo in elektriko! To ne bo samo povečalo udobnosti, pač pa bo postavilo Slovenijo pred Anglijo, in s tem si boste pridobili spoštovanje naših velikih ameriških zaveznikov.

5. Izučite zadosti spretnih delavcev. Pustite v nemar duhovnike, odvetnike, profesorje in uradnike, ki rastejo po Sloveniji kakor gobe po dežju. Moč modernega naroda se meri po spretnosti delavcev, to je ljudi, ki znajo napraviti in popravljati precizne instrumente in drobnoja bencinskih motorjev.

6. Določite enkrat za vselej, kaj je in kaj ni slovensko, zato da bi se tuje lahko pričeli učiti vašega jezika. Kjer so trije Slovenci, tam je pevski zbor, pa sta samo dva, se pripravata o slovenski slovnici.

7. Zinite se s slovenskimi dekleti. Drugače vam jih bodo drugi narodi pobrali, ker vedo, da so najboljše in najlepše na svetu. Prešeren, ki je napisal: “da ni take je mladenke, kot naše krvi je dekle,” bi moral pred preki sod, zato ker je izdal narodno tajnost.

8. Igrajte tenis in nogomet. Samo tu se bodo lahko uveljavili vzroki mednarodnih zapletitjav po končani vojni (vsaj tako upamo) v teh pa bi Slovenci ne smeli zaostajati.

9. Odpravite v Trstu vse mogoče carinske dajatve, tako da bi imeli vsaj eno luko na svetu, kjer bi se potniki z užikom izkrcali. Mogoče pa so ti upi vendarle pretirani. Spomenica prezidenta Wilsona je imela 14 točk. Atlantska poslanica jih ima 8. Kakor vidite, je tale nekje med obehma.

“Bazovica.”

VSI ne moremo iti na bojišče se vojakovati proti sovražniku osebno svobode; — VSAK pa lahko pomaga pobiti sovražnika, ako kupuje WAR BONDE in ZNAMKE redno.

RAZGLEDNİK
 Piše Anna P. Krasna

KDAJ BO RES POMAGANO NAŠIM V JUGOSLAVIJI?

Iz Kaira v Egiptu je bilo 11. aprila poslano poročilo, ki pravi dosledno tole:

“Britski vojaški zdravnik, major N e w Zealandskega zdravniškega kora, je danes v razgovoru s časnikarji opisal trpljenje in težave 550 partizanskih zdravnikov in nekaj stotin povečini neizurjenih bolničark in strelnic, ki nudijo pomoč ranjenim in bolnim v Titovi armadi, katera šteje 250.000 mož in žensk.

“Zdravniški major je bil tekom zimskih mesecev v gorah Bosne in Hrvaške ter je na lastne oči videl kako veliko pomanjkanje zdravniških potrebščin trpijo Titovi zdravniki in izrazil je upanje, da se bo temu skoro odpomoglo. Zdravniki in bolničarke nimajo niti zadostnih obvez, kaj šele zdravila in instrumentov.

“V vojaških bolnišnicah maršala Tita se uporablja v nemalo slučajih navadne ročne žage, mizarska dleta in štiri pale dolge žoble, kot “operacijske instrumente.

“Zdravnik je navedel slučaj mladega dekleta, ki je bila ranjena v kolku in je vkljub temu napravila 20 milj dolgo pot peš. Ko je bila zdravniško pregledana, je bilo dogumno, da ima v kolku zlomljeno kost in ji bo treba nogo odrezati. Druge pomoči v njenem slučaju ni bilo.

“Hotel sem ji dati lokalno anestezijo,” je dejal zdravnik.

RACIJONIRANJE ŽIVEŽA

Predelan živež — največ zelenjava, sočivje in sadje, modre znamke AS, BS, CS, DS in ES v knjižici 4, so veljavne do 20. maja. Vsaka velja 10 točk.

Meso in maščobe. — Rdeče znamke AS, BS, CS, DS, ES in ES v knjižici 4, bodo veljavne do 20. maja. Vsaka je dobra za 10 točk.

Sladkor — znamka 30, v knjižici No. 4, dobra za 5 funtov, veljavna do 31. marca. Znamka 40 bo veljavna do 28. februarja 1945.

Čevlji — znamka 18 v knjižici No 1, in zrakovplovna znamka 1, v knjižici No. 3.

(Dalje jurti.)

SPISANA V ANGLEŠČINI

VRTNARSTVO . . . SADJEREJSTVO . . . POLJEDELSTVO

The Garden
 ENCycloPEDIA
 Cena knjige: \$3.50

Združeni narodi potrebujejo ves odvisni izdelki, ki ga je mogoče pridelati v Ameriki . . . Vsak lahko nekoliko pomaga, ako mu je mogoče letos obdelati VICTORY VRT

Popolni voditelj za vaš vojni vrt.

EDINA VRTNARSKA ENCIKLOPEDIJA ZA DOMAČO POTREBO! Ni vsekih besed — vse je jasno, razloženo, uporabno.

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.
 216 West 18th Street New York 11, N. Y.

Vesti iz slovenskih naselbin

Dopisil se nam vedno dobrodošli, ker zanimajo vse naše čitatelje in se s njimi radi rojaki tako rekoč med seboj pogovarjajo.

Dopisil brez podpis in oznake ne prištevamo. Dopisil na čisti in bel papir. Vse dopise pošiljajte v uradno slovensko redakcijo.

Dopisi

NAZNANILLO SEJE.

Vsem tistim, ki so jim bile razdeljene po SANSovih zastopnikih članske kartice, ter so že osebno obveščeni, se tem potom še enkrat naznanja, pa prihodnje sejo podružnice, ki so bo vršila dne 16. aprila ob 3. uri popoldne v dvorani Samostojnega društva Domovina.

Pridite člani in članice in novujte svoje osebno nujenje. Vsakemu Slovenecu je dano na razpolago, da se prostovoljno izrazi na tej seji.

Vsaki, ki želi z našim trepetnim narodom v stari domovini, ko se bori za svobodo svoje domovine! Mi ne smemo kar tako gledati in si vzeti k sreči samo tisti čas, ko v časopisih čitamo to strašno trpljenje, moritve in preganjanje. Ne, ne smemo, ampak združimo se in podpiramo kjerkoli moremo in v kar nam razmere dopuščajo.

Ker je to prva seja, na katero so vabljivi vsi člani in članice, se pričakuje od strani članstva kaj več kooperacije in zanimanja za gnotno podporo v sklad SANSa. Res, da na vse strani dajemo in podpiramo. Komaj je ena dobrodelna komisija zaključena, že imamo drugo, tretjo, itd. na vrsti. Vendar to nič ne de, naš slovenski narod je vedno pripravljen, da rad pomaga kjer se pomoč potrebuje.

Torej še enkrat se ponovno vabljivi, da ne pozabite/podružnične seje na nedeljo 16. aprila ob 3. uri popoldne. S pozdravom

F. Smrdel, taj.
Borberton, Ohio

LJULIKA MED PŠENICO

Vidim, da mi je naročnica za "Glas Naroda" pri kraju in moram obnoviti poprej, kot bent znostanekar. Tukaj smo samo 4 Slovenci; 2 Slovenca in 2 Hitlerja. Tako se dobijo še 1/2 med pšenico.

Lepi pozdravi!
G. T. Malnar,
Renick, W. Va.

SMRTNA KOSA.

Pretečeni ponedeljek dne 10. aprila je nagloma preminul poznani rojak Joseph Stern v Chicagu, Ill. Pokojni zapuščina dva sinova v armadi Strica Sama, eno hčer, poročeno Me-Shane v Chicagu, Ill. ter enega brata in dve sestri, istotako v Chicagu, eno sestro v Detroitu, Mich., nadalje eno sestro in mater v starem kraju v vasi Toplice, pri Kranju.

Naj v miru počiva, preostanem pa moje najiskrenejše sožalje.
Barbara Pinnat, svaalciņa.
So. Norwalk, Conn.

Angleški Molitveniki

V krásni vezavi, najfinejšega izdelka.

"KEY OF HEAVEN" v finem usnju \$1.50

"KEY OF HEAVEN" v imitiranem usnju \$1.—

Naročite pri:

SLOVENIC PUBL. CO.
215 West 18th Street
New York 11, N. Y.

VSEM JUGOSLOVANSKIM STARSEM!

Danes služi v vojnih silah Združenih držav na desetisoče sinov in hčera južnoslovenskih staršev in nahajajo se na oddaljenih frontah Vzhoda in Zapada, kjer se bore proti sovražnikom naše demokratske dežele. Naši hrabri sinovi branijo s svojo krvjo našo domovino Ameriko, žrtvujejo svoja mlada življenja za zmago nad tiranijo nacizma in fašizma in za vzpostavljanje svobode in pravice med ljudstvi in narodi.

Mnogi naši vojaki, ki služijo pod slavno zastavo prog in zvezd in ki so sinovi in hčere naših južnoslovenskih staršev so pokazali hrabrost in odličnost ter so prejeli od ameriških vojnih oblasti mnogo uglednih odklovanj in priznanj, kar med nami ne sme biti pozabljeno.

Združeni odbor južnoslovenskih Amerikancev s tem apelira na vse one starše, katerih sinovi, ali pa hčere, so bili odklovanji v ameriških vojnih silah, ali pa so že padli v boju, da nas pisemno obveste o tem, ker ta odbor želi ohraniti in zbrati vse podatke o njihovih junaških zaslugah, kar bo v trajen spomin našim padlim in odklovanim sinovom in hčeram.

V podatkih navedite ime in priimek odklovanega ali padlega vojaka ter imena roditeljev, vrsto odklovanja, vojaški čin, kraj rojstva, starost vojaka, kje je padel in v službo odklovanja pa navedite zasluge, radi katerih jih bil ali bila — odklovan, kakor tudi zadnji naslov vojaka.

Vse izbrne podatke pošljite na naslov: The United Committee of South Slavic Americans, 1010 Park Avenue, New York, 28, N. Y.

"STORITE, DA BO TA DEŽELA NEMŠKA" — Hitler

Tako je ukazal Hitler svojima guvernerjema na Štajerskem in Gorenjskem, ko juna je dal našo deželo v oblast. Kakor dva stekla psa sta se zagnala dr. Rainar na Gorenjskem in dr. Ueberreiter na Štajerskem v Slovence. Kdo naj opiše vse strahote, ki so jih te mučine izvršile nad Slovenci!

Da, ne čudite se, gospodje zaveznički; mi Slovenci obstojimo pred vsem svetom naciste iz Avstrije. Ne dajte se ogojčvati in oslepiti od sladkega lica tako prijaznih avstrijskih Nemcev! Zdaj, ko jim ob Hitlerjevi strani teče voda v grlo, vlačijo staro nedolžno avstrijsko čelado, čez glejte nas, saj mi nismo krivi, mi sami smo že žrtve Hitlerjeva in prusijaškega barbarstva!

Toda pribijmo resnico. Vsi nemški nacistični funkcionarji v Sloveniji so Nemci iz Avstrije, toda ne samo po Sloveniji, oni so klovnički po vsej Jugoslaviji in deloma tudi na Poljskem.

Jugoslovanski pomožni odbor v Ameriki, — slovenska sekcija 1840 W. 22nd Place, Chicago, potrebuje podporo vsakega rojaka, da lahko izvrši svoje tako nujno potrebno delo v pomoč našim v domovini.

ČITATELJEM je znano, kako se je vae podražilo, in ravnotako tudi tiskovni papir in druge tiskarske potrebitine. Da si rojaki zaguarajo redno dopošljanje lista, lahko gredo upravništvu na roke s tem, da imajo vedno, če le mogoče, vnaprej plačano naročnino. ALI NE BI OBNOVILI SVOJO NAROČNINO ŠE DANES?

KO PIŠETE VAŠIM SINOVOM IN HČERAM V SLUŽBI STRICA SAMA, UPORABITE V-MAIL

Do sedaj so že vsi prišli do zaključka, da so najmočnejši steber morale naših vojakov izven Združenih držav pisma ki jih dobijo od svoje družine, od prijateljev in znancev.

Tu se moramo spomniti tudi na velike zasluge, ki jih pri tem delu imajo pošte vojske in mornarice za V-mail, ki v času svojega devetnajst mesečnega delovanja in od 233.000.000 pisem niso izgubila niti enega. Zato pošiljajte vedno svoja pisma po V-mail pošti.

V-mail pošta se je razvila za časa te vojne s povečanjem zračnega prometa in radi iznajditve filma 16 mm na katera so prenesena in zmanjšana navadna pisma. Na tak način se prihrani okrog 98 odst. prostora, kateri se zato lahko porabi za prenos drugih vojnih potrebščin na mnoge fronte.

Sedaj V-mail raznaša pošto do vseh naših postojank na tej zemlji. Takoj, ko je bil odprt italijanski front pod Rimom je začela hoditi pošta naravnost iz Orana. Kmahu potem ko je naša mornarica prišla na Marshalške otoke, je prišla tja tudi V-mail pošta.

Kako to, da še nikoli ni bilo izpuščeno nobeno pismo jasno pokazujejo dva naslednja slučaja, ki so jih ori-sali predstavnik vojske in mornarice. Ko se je lanko leto ponesrečil Pan American Clipper in padel v Lizardu, je edino, kar so rešili, bilo 300.000 V-mail pisem. Pisma, katera so vedeli, da jih je nosil klipper, so bila takoj še enkrat nonatijarna tam, od kjer so bila odposlana in zopet prenesena preko morja med vsako drugo pošto.

V drugem primeru pa je po dveh tednih, za časa katerih je radi slabega vremena bil vsaki

polet preko oceana nemogoč. bila V-mail pošta končno poslana po hitrem parniku. Toda ladja je bila torpedirana in končno priplula v nevtraln pristanišče, kjer je bila zadržana skupaj s svojo posadko in tovornim pisem. Oblasti niso dovolile izročitev nekaj milijonov navadnih pisem, ki so bila na ladji in tudi ne enega milijona V-mail pošte. Toda V-mail pisma so bila hitro še enkrat pripravljena in odposlana preko morja z drugim klipperjem. In na žalost ni bilo mogoče nič ukreniti radi navadnih pisem.

Ker V-mail vedno sigurno prispe na svoj cilj, sta vojaka in mornarica priporočile, naj se vse zakonske in druge razprave in odločitve raje pošiljajo po V-mail, nego po navadni pošti. Radi tega je sedaj V-mail v rabi za več stvari kot na primer za oddajanje informacij raznim bolnicam izven naše dežele, in za druge tiskane stvari katera je mogoče prenesti na film.

Vojna pošta trdi, da je v enem slučajju V-mail pismo celo odložilo ločitev dveh zakončev. Nek vojak v Severni Afriki se je hotel ločiti od svoje žene ker ni od nje dobil nobene pošte nekaj mesecev. Ko je vojna pošta napravila radi tega preiskavo, je prišlo na dan, da se je žena ravno tako pritoževala. V teku dveh mesecev je napisala 60 pisem katera je poslala po navadni pošti. In vsa ta pisma je nosil neki parnik, ki je bil potopljen. Zato se je poslati V-mail pismo in ji obrazložiti kaj se je zgodilo. Tudi vojak je odpoklical ločilo razpravo.

FLIS.

Iz Jugoslavije

London, 11. aprila. — Komuniste Osvobodilne vojske uaznanja, da se je partizanskim silam posrečilo odbiti vse nemške napade za zavzetje Mrkonjigrada.

V predelju Bihać-Knin so v teku ostri boji med Nemci in našimi četami, pravi poročilo. Ob reki Studenica v Srbiji se naše čete bore proti nemškim in bolgarskim edincem, kakor tudi proti oddelkom 1. konjeniške divizije.

Naše čete, ki operirajo v Korčulu, so zelo ostabile močno sovražnikovo postojanko pri Vukmaniu. Več kot 60 sovražnih vojakov je bilo ubitih.

V Banji so bili sovražniki potisnjeni nazaj in boji so sedaj v teku pri Kostajnici in Petrinju.

Hercegovinske čete Osvobodilne vojske so zavzele vas Trsteno blizu obrežja severno-zapadno od Dubrovnika. Tekom bitke za Trsteno je pustil sovražnik na bojščem mnogo mrtevih in ranjenih. Med temi so bili tudi častniki.

Mornarške partizanske sile zajele sovražno jamborico Poročilo iz Titovega glavnega stana pravi, da so pomorske edinice njegove armade zajele sovražno jamborico, ki je bila polna municije. Blizu otoka Hvara pa so partizani izstrelili nemško letalo.

Zavezniški motorni čoln je potopil nemško tovorno ladjo blizu otoka Murter. Drug zavezniški motorni torpedni čoln pa je prestregel in zajel sovražno jamborico v bližini polotoka Peljašaca. Zajeti sta bili še nadaljni dve manjši sovražni ladji.

Nemci so bombardirali kraje Delnice, Kove, in Mrkopalj — prebivalstvo je bilo močno prizadeto.

Madžari se pridružujejo partizanom

Moskovski radio je 7. aprila naznanil, da se je maršalu Titu pridružilo 5000 Madžarov, ki so pripeljali s seboj toliko vojaške opreme, da je mogoče oborožiti polovico divizije. Moskovski radio nato dodaja, da je en cel bataljon slovenskih vojakov, ki so oboroženi s prvovrstnim orožjem, prešel na stran jugoslovanske osvobodilne fronte.

Moskovski radio pa ne pove, ako so slovenski vojaki desertirali iz hrvaške kvizlinske armade, ali pa iz nemške armade.

Bojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, ako je vam le priročna da se poslužujejo — UNITED STATES osirama CANADIAN POSTAL MONEY ORDER.

Vabilo na VESELICO

KATERO PRIREDI

DRUŠTVO SV. JOŽEFA, št. 57 K. S. K. J.
BROOKLYN, N. Y.

v Slovenskem Domu na 253 Irving Ave., - Brooklyn
na Belo Nedeljo, dne 16. aprila, 1944

Pričetek ob 6. uri zvečer.

ZA PLES BO IGRAL IZVRSTEN ORKESTER

Pridite s družino in prijatelji in se prepričajte, da se res lahko zabavate na naši veselici!

BODEČA ŽICA

Ko človek takole kot vojak ali radovednež pregleduje sledove krajev in mest, kjer je še mogoče pred tednom ali mesecem divjala bitka, mu je redni spremljevalec na vsakem koraku in ob vsakem vojaškem objektu — bodeča žica. Ko prihaja in odhaja iz ujetniških taborišč te pozdravlja, spremlja na vsakem koraku in se tudi od tebe poslavlja — bodeča žica. Bodeča žica je tako tesno povezana z vojnimi dogodki kakor je povezana čutarica z vojakom pešcem.

V burski vojni so bodečo žico prvič uporabljali za zaščito pred sovražnikom. Takrat so tudi prvič zavezgetale na bojiščih strojnice. V svetovni vojni je bodeča žica prišla še do večje veljave. Takrat se je pojavil prvi tank, ki je pomelnil resnega sovražnika za bodečo žico, toda izmašil so sredstvo in bodeča žica je tudi v tej vojni obdržala svoj pomen.

Izzumitelj bodeče žice je Amerikavec Glidden. Svoj izum je patentiral v washingtonskem patentnem uradu l. 1874. Od tega časa dalje se je bodeča žica zelo koristno razširila v poljedelstvu in tudi drugod.

Poseben pomen pa je dobila v modernem bojevanju za napravljanje ovir proti sovražniku. Že v prvi svetovni vojni so porabili ogromne količine bodeče žice. Meseca julija leta 1913 so proizjali v Nemčiji 200 vagonov bodeče žice tedensko, v avgustu leta 1915 je proizvodnja poskočila že na 300 vagonov, meseca julija 1916 med bitko na Sommi, pa je znašala 700 vagonov tedensko.

Strokovnjaki pravijo, da so Nemci v teku prve svetovne vojne porabili približno 60.000 vagonov bodeče žice. Nekdo je izračunal, da bi s to količino lahko napravili ograjo okrog vse Jugoslavije, ki bi bila široka 150 metrov.

Uporaba v tej vojni bo verjetno še mnogo večja, čeravno živimo v dobi takozvanih bliskovitih bitk.

Tehnika za napravo žičnih ovir na bojiščih je danes precej drugačna od one iz prve svetovne vojne. Predvsem so današnje prepreke znatno nižje, zato pa pogostejše. V krajih, kjer zapadejo velike količine snega, so večkrat vojaki prisiljeni, da spletejo po več preprek drugo na drugo. To napravljajo s pomočjo takozvanih španskih jezdecov, ki jih enostavno polagajo na snežno plast in ko tudi to sneg pokrije, postavijo vrhu nje novega jezdeca.

V puščajskih predelih se še poznalo iste ali pa vsaj podobne težave. Tam sicer ni snega, zato pa viharji zakrivajo žične pregraje s peskom, in gotovo je, da je ostalo v zahodni puščavi ogromno žic za vedno pokopane v puščavskem pesku.

ge, četudi obrabljene, pa ne smejo biti raztrgane, temveč cele.

Mislite na te rezeve, ki žive po vojaških taboriščih in bi radi igeli knjige v slovenskem jeziku ter pošljite, kar imate in več ne rabite!

1944 WAR APPEAL

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

Knjičica daje poljudna navodila, kako postati ameriški državljan. (V slovensčini)

Cena 50 centov

Dobite pri Knjigarni Slovenic Publishing Co., 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

so vključene sledeče slovenske pesmi: SLOVENSKA LIRA "AMERIŠKA" V PESMARICI

1. Podoknica — možki zbor s bariton samospevom
2. Pozdrav — možki zbor
3. Lahko noč — možki zbor
4. Otrčki zvon — mešani zbor
5. Pomladnska — mešani zbor, s bariton samospevom
6. Lira I. — za solo speve, možki in mešani zbor
7. Lira II. — za mešani zbor
8. Atlantik odmevi — za možki in ženski zbor, s bariton samospevom
9. Kantata iz psalma 126 — možki zbor
10. Moči — za samospeve, mešani zbor in spremljevalen glasovira
11. Psalm 29 — za samospeve, mešani zbor in spremljevalni glasovira ali orgel

CENA SAMO

50 centov

KOMAD

To so koncertne pesmi za moške in mešane zore, katere je uglašil in v samozaložbi izdal MATJEJ L. HOLMAR, organist in prevodnja pri sv. Vidu, Cleveland, Ohio, 1925.

Naročite to zbirko pri: KNJIGARNI SLOVENIC PUBL. COMPANY
216 West 18th Street
New York 11, N. Y.

45-LETNO PREISKUŠNJO

IMA

AMERIŠKA BRATSKA ZVEZA

:: AMERICAN FRATERNAL UNION ::

ELY, MINNESOTA

KI IMA

25,000 ČLANOV IN TRI MILJONE

DOLARJEV PREMOŽENJA

Organizacija je zanesljiva, nepristranska in zelo priporočljiva zavarovalnica. Zavarujte sebe in svoje otroke pri Ameriški Bratski Zvezi, ki vam nudi poljubno zavarovanje proti boleznim, nesrečam in smrti

Ako je društvo A.B.Z. v vaši naselebin, vprašajte krajevnega tajnika, se pojasnila, če ne, pišite na glavni urad, Ely, Minnesota.

PROKLETA

Spisal EMILE RICHEBOURG
Iz francoščine prestavil J. L.

(12)

“Dovolj, da me tega prosite v Lucilinem imenu; ničesar vam ne odrečem.”

Oko ranjenčev se zasveti od radosti in hvaležnosti.

“Tedad ste zadovoljni?”

“Kaj naj storim — jaz sem vam na razpolago.”

“Ste bili že čestokrat v St. Irmu?”

“In še kako čisto!”

“Torej poznate gostilno gospoda Bertauxa?”

“Gotov, imenujejo jo hotel “Pri dveh psih.” Pred glavnimi vrati so velike kamnite stopnice, na zadnji stopnici leži na vsaki strani velikanski pes, ki je tudi iz kamna.”

“Dobro, Jean Renaud, morate takoj iti v St. Irum, predno se še izve o moji smrti.”

“Pojdem.”

“Koliko je ura sedaj?”

“Enajsta mora biti proč.”

“Potem ste lahko ob eni po polnoči v St. Irum. V gostilni bo vse spalo. To je ravno prav. Noheden vas ne sme videti, nobeden slišati. Tam je majhen vhod, ki ostane celo noč odprt.”

“Poznam ga.”

“Vodi v prehod, iz katerega pridete do hlevov; na pravi roki so male stopnice, po katerih pridete v prvo nadstropje, v sredo velikega predurja ki se širi na desno in levo. Na levo se nahajajo žitne stambe. Na desno so sobe za popotnike. Umete-li vse?”

“Da, umem!”

“Moja soba je prva.”

“Prva. Dobro! Pa jaz ne potrebujem vseh teh podrobnosti. Saj je hoter Bertaux tam.”

“O, se zmerom me niste razumeli Nočem, da vas kdo vidi, Jean Renaud, čujete? To bi vzbujalo radovednost in jutri bi vas klicali pred se in izpraševali; morali bi povedati vse, a o vsem vam je močeti, dobro si to zapomnite, moj prijatelj! Molčati morate kakor grab Sicer bi iz tega nastala strašna nesreča. In vendar je že dovolj, da umrem. Čutim, da mi umira glas — še te malo moči, kar je še imam, mi kmažu odreče, in jaz vam še nisem povedal vsega. Poslušajte me pazno! Imate žveplenke pri sebi?”

“Da, jaz sem kadilec.”

“Dobro. Na vratih moje sobe je številka štiri. Odprli boste sobo ter stopili vanjo. Tukaj v žepu imam dva ključa, vzemite ju!”

Jean Renaud uboga molče.

“Večji ključ je od sobe,” nadaljuje ranjenec ter glas mu čedalje bolj šabi; “drugi ključ spada k mali pisalni mizi z dvema predalcema. Odprli boste prvi predal. V njem najdete velik zavitek z imenitnimi papirji, ki jih ne sme nihče brati, kakor le gospa Lucila. Obsegajo skrivnosti, ki je naj nihče ne izve; če izve sodišče, to skrivnost, žalostni nasledki bi bili. Jean Renaud, ako mi hočete narediti zadnje veselje, ki ga morem še imeti na svetu, prisezite mi to in jaz vas hočem blagosloviti.”

“Prisegam vam,” reče Jean slovesno

“O, hvala, moj prijatelj, hvala! Vam se imam zahvaliti za svojo zadnjo in največjo tolažbo. Prisegajte mi tudi, da naloga, ki sem vam o dal in katero boste izvršili, kakor tudi vse, kar sem vam tu povedal, ostane večna skrivnost.”

“Da, — Jean Renaud ne, po zabi — —”

Stok vzame ranjenca besedo. Glava mu pade na kramen. Jean Renaud ga hoče vzdigniti.

“Ne,” reče, ter ga naglo nazaj potisne. “Dobro mi je, kakor sem. Ne morem več dihati, moj pogled se zagrinja, mi sli se mi gubijo mrlzota me ima, razteza se mi do srca, moj zadnji trenutek je prišel.”

Glas mu skoro popolnoma zastane. Pa z zadnjim in silnim naporom pristavi:

“Ne pozabite, da gre za Lucilino srečo. In zdaj, idite, idite.”

“Pa jaz vas vendar ne smem pustiti tako samega tukaj,” reče Jean Renaud.

“Da, pustite me, ja — jaz tako hočem. — —”

Zaprli je oči. Še nekolikokrat se strese. Potem se boreč s smrtjo skrči, vzdihne ime “Lucila” zatrepče na njegovih ustnicah kakor dih. Bil mu je zadnji dih.

Jean Renaud se nagne čez nesrečnika ter se ga dotakne; ledena mrlzota mu je bila presimila truplo. Privzdigne mu roko, ki zopet pade. Pritisne uho na prsi mladeniča, ki se ni več ganil. Ni slišal in čutil več njenega diha. Hripavo zakriči in skoči pokoncu. Pogleda proti Civryju, potem proti pristavi senčlonski, kakor bi se oboje vrtelo. Nato se spusti proti St. Irumu.

Proti drugi uri zjutraj najde voznik, ki se je poljal mimo v semenj in bil namenjen v Fremicourt, mrljica na cesti. Ko se pričenja, da je najdenec mrtev, počeno dalje svojo pot.

Prišel je v vas, ves zračan in glasno oznanja, da se je zgodilo strašno zločinstvo prav v bližini — že mrtlo in krvavo truplo nekoga človeka leži na deželni cesti.

Hito naznanja to županu, ki takoj vstane ter se brž obleče. Stopivši iz hiše, pričakovala ga je že dvanaestletna mož, med njimi tudi pristav in poljski čuvaj. Vsi so bili jako pobiti. Hito se napotijo na mesto, ki ga je bil določil voznik, ter najdejo mrljica.

Kri, ki je z njo bilo pokrito oblačilo nesrečnega mladenega, je jasno svedočila o načrnu mladeničeve smrti. Gotovo je kdo ubil mladeniča. In sicer je pred nekoliko urami.

Nekoliko naprej najde poljski čuvaj veliko mlako krvi. Zrtev je padlo najprej na tem mestu.

Jutranja mrlja obledel, dan napočel.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Iz slovanske preteklosti in sedanjosti

Spisal Dr. Ernest Turk

(Nadaljevanje.)

Kakor Čehi, tako so tudi Poljski bojevali težke boje z Nemci, ko je v začetku 12. stoletja Boleslav III. krivousti povzdignil poljsko oblast in moč med Odrom in Vislo ter razširil meje svoje države na severu. Zavzel je Pomorjansko in prisilil pomorjanske kneze, da so priznali njegovo nadoblast in sprejeli krščanstvo. Pozneje so se boji z Nemci nadaljevali in dosegli višek, ko je nemški viteški red proti koncu 13. stoletja po več kot 50 letnih bojih podjarmil baltičke Pruse ter s tem zaprl Poljski pot k morju. Sedaj je postal cilj poljske politike ta, da zrušijo Poljski nemški viteški red in si priborijo izliv Visle. Ta politična stremjenja so postala izredno močna po združitvi Poljske z Litvo v obliki personalne unije in leta 1410 je izbruhnila vojna med Poljsko in nemskim viteškim redom. V poljski vojski so služili tudi češki husiti kot najemniki, med njimi tudi Jan Žižka. Med Tannenbergom in Grunwaldom se je vna meseca julija 1410 grozna bitka, ki je končala s popolnim porazom nemškega viteškega reda, čigar moč je odslej pojemala. Vključ temu se je pozneje vnela nova vojna med viteškim redom in Poljski ki se je zaključila z mirom v Torunju 1466. Poljska je dobila zapadno Prusko. Vzhodna Prusija, ločena od Nemčije, je ostala nemškemu viteškemu redu, toda kot ferd poljske krone

Enotnost in notranja moč poljske države sta omogočili uspehe na zunaj, toda ko je Poljska po letu 1572 postala volilna monarhija, se je pričela doba hudih notranjih razprtij in bojov, ki so vedno bolj slabili poljsko državo. Še enkrat je zasijal žarek velike poljske slave, ko je Jan Sobieski hitel Dunaju na pomoč, ko so ga oblegali Turki. Sobieski je pomagal rešiti Dunaj in je nato nadaljeval boje s Turki na Ogrskem, pozneje pa v Podolju in v zapadni Ukrajini.

Po smrti Jana Sobieskega je začela Poljska s saskimi kralji zopet zapadati, dokler ni končno propadla v treh delih. Po prvi delitvi, ki je zadela Poljsko leta 1772, so Poljski izdelili novo ustavo 3. maja 1791 in kazalo je, da se bo Poljska zopet ikrepila. Tedaj pa so nastopili sosedje in sledila je leta 1793 druga delitev Poljske. Uprl se je Tadej Kosciusko, ki se je bil vrnil iz Severne Amerike, kjer se je boril za svobodo ameriških kolonij proti Angležem. Toda upor se je ponesrečil in sledila je tretja delitev, ki je leta 1795 izbrisala poljsko državo. Nje ozemlje so si razdelile: Pruska, Avstrija in Rusija. Tako pomeni bitka pri Maciejowicah, v kateri je bil Kosciusko poražen, za Poljsko prav tako politično katastrofo kakor za Čhe bitka na Beli gori ali za Srbe bitka na Kosovom polju, ki je v zvezi s političnim razvojem Jugoslovancev na Balkanu.

Pri Jugoslovancih so posamezni velikaši že v zgodnjem srednjem veku ustanovili male kneževine. Taka je bila tudi karantanska kneževina Slovencev na Korškem, ki pa je zaradi rahle medsebojne zveze in brez vsake zunanje opore v tedanjih borbah s sosedji padla pod nemško gospodstvo. Slovenci so v začetku še ohranili svoje domače kneze, toda te zamere so se izpremenile po uporu Ljudevita Posavskega, ki je napravil prvi poskus združitvi Jugoslovane v eno celoto. Poskus se je pa ponesrečil in kazen je doletela tudi Slovence, ki so izgubili lastne kneze,

katero so zamenjali nemški grofje v začetku devetega stoletja. Slovensko ozemlje se je pozneje razbilo na več posameznih krajevnih enot, bilo je popolnoma razkosano. Doba dveh stoletij od srede 10. do 12. stoletja, ima v zgodovini Slovencev posebno obelježje. V naseljeniškem oziru jo označuje nemški val, obenem pa se z nemškim političnim gospodstvom uvaja na slovenskih tleh nov politični, pravni, gospodarski in socialni red ki je v ogromni meri vplival na Slovence njihov obisto in življenje. V narodnem oziru pomenja doba od 10. do 12. stoletja za Slovence dobo najhujše kolonizatorične gospodarske in socialne germanizacije in največjih teritorialno nacionalnih izgub. V 12. in 13. stoletju se je začela borba med dinastijami Premysl Otakar II. ki je začel in nadaljeval zedinjevanje dežel med Donavo in Jadranskim morjem. Od vseh poskusov dinastičnih tvorb je ta najradikalnejši. Za Slovence je še posebno pomemben, ker je vse kazalo, da se bodo rešili iz že pol tisoletja trajajočega nemškega gospodstva in preseli v okvir slovanske državne tvorbe, ki naj bi segala pod vodstvom češkega kralja od Krkonošev do Jadranskega morja. To bi moglo na nadaljni narodni razvoj Slovencev nad vse odločilno vplivati. Toda ta preobrat so preprečili Habsburžani in Slovenci so ostali pod nemško oblastjo. Slovenci je bil takrat samo kmetiški stan. Toda zemlja, na kateri je delal slovenski kmet in do katere je imel kot prvi naseljence pravico, ni bila njegova, bila je grofovska, cerkevna, nemška in romanska. Slovenski kmet je bil tlačan in je ostal, dokler se ni dokopal do spoznanja lastne vrednosti in do zavesti, da doseže svoj obstanek in lepšo bodočnost le v združitvi s krvnimi brati jugoslovanskega juga. Na tem ozemlju so tudi Hrvatje, Srbi in Bolgari osnovali svoje državne zajednice.

Hrvatje so v dobi narodne dinastije dosegli velik in sijajen razmah in razvoj v borbah z Madžari in Benečani, zveza z Bizantinci pa je navdušila Tomislava, da se je leta 925 oklical za kralja Hrvatov. Tako je Tomislav postal prvi hrvatski kralj, ki je utrdil moč svoje države na zunaj in znotraj. Kakor poroča bizantinski pisatelj Konstantin Porfirogenet, je bila takrat hrvatska vojska izredno močna na suhem in na morju. Toda v dobi zadnjih Tomislavovih naslednikov so nastali težki notranji boji, ki so omogočili, da so se leta 1102 Madžari trajno polastili Hrvatske s čimer je bilo končane njene samostojnosti.

Baš v času, ko se je Hrvatska združila z Ogrsko, se je pa pri Srbih pričela pripravljati nova doba. V srbski državi so zavladali Nemanjići, ki so v 12. in 13. stoletju povzdignili Srbijo v prvo silo na Balkanu. V bojih proti Bizantincem so Nemanjići zavzojevali važno cesto Niš—Kosovo—Skadar, nato so zasedli moravsko vardarsko dolino, osvojili so Skoplje in pomaknili meje svoje države globoko na jug, skoro do Strumice in Prilepa, na severu so pa od Madžarov dobili Mačvo. Največji del osrednje vezi Balkanskega polotoka je bil že na koncu 13. stoletja srbski Ko je neposredno nato vladal Dušan Silni, je imel že pod svojo oblastjo velik del jugoslovanskega ozemlja in preostalo mu je samo, da delo svojih

prednikov dovisi. Primaknil se je k Solunu, zavzel kraje Berin Voden na potu Solun-Ohrid, zavzojeval je Ser na potu Solun—Carigrad in zasedel Albanijo do Valone ter Epir do Arte, nato pa še Tesalijo. Sredi teh zmag je Dušan leta 1346 povzdignil nadškofa srbske cerkve v patriarha in se mu dal še istega leta kronati za carja Srbov in Grkov. Tako je srbska država postala carstvo in gospodstvo na Balkanu so si priborili Srbi.

Dušanov ugled je bil velik ne le po Balkanskem polotoku, marveč tudi po oddaljenih državah. Njegov veliki sodobnik, češki kralj in nemški cesar Karel IV. iz rodu Luksemburžanov, ki pa se je čutil zavlednega Čeha, mu je pisal leta 1355 iz Italije, kjer se je mudil, ko se je dal kronati za rimskolenškega cesarja. V pismu pozdravlja Karel IV. srbskega vladarja Dušana kot drugega brata, s katerim ga ne veže samo vladarski polkile, marveč tudi plemenska skupnost in slovanski jezik. Tako to pismo že priča o bratskem čustvu slovanske zavesti.

Dušan Silni je veljal v tej dobi za najmočnejšega vladarja na slovanskem jugu, in je ostal ves čas svojega vladanja v dobrem razmerju z Bolgari. Njihova država s prestolnico v Preslavi je že proti koncu 9. stoletja bila krapka in je postala mogočna sila, ki je zavladala Simeon, ki je osvojil velik del bizantinske države na Balkanu in večkrat silovito napadel Carigrad ter se okleal leta 917 za carja Bolgarov in Gr-

kov. Po Simeonovi smrti se je država razkrojila in končno so jo Bizantinci izpremenili v navadno provincijo. Zaradi na silnosti bizantinskih uradnikov so se Bolgari večkrat dvignili zoper tlačitelje, toda vsi upori so bili zaman. Šele leta 1186 so se Bolgari z novim uporom otresli bizantinskega jarma in obnovili svojo državo, ktere središče je postalo Trnovo. Nova bolgarska država se je v neprestanih bojih širila naglo na vse strani, in dosegla velik obseg v dobi Asenovičev, ki pa so izumrli leta 1257. Tedaj so nastale dolgoletne in ljute boje za prestol, v katere so posegli Bizantinci, Mongoli in Srbi. Te boje so prenehale ko so Bolgari leta 1313 izvolili za carja Ivana Aleksandra, s katerim je stopil Dušan kmalu v začetku svoje vlade v ozke rodbinske zveze na ta način, da je vzel njegovo sestro Jeleno za ženo. Tako je Dušan utrdil svoj vpliv v Bolgariji in car Ivan Aleksander je ostal njegov veren zaveznik v bojih proti Bizantincem in Ogom. Pozneje je zaradi notranjih delitev pričela bolgarska država zopet propadati in se ni več dvignila. Nastopili so Turki ki so leta 1393 zasedli Trnovo in napravili konec bolgarski državnosti samostojnosti. Ze pred tem pa je doletela Srbe težka katastrofa na Kosovom.

Po Dušanovi smrti se je srbska država razkrojila na več posameznih velikih ozemelj, ki niso trpela krepke osrednje oblasti. Oživelo je partikularistično stremjenje in državna enotnost se je razkrojila baš v

času, ko je bila najbolj potrebna. Kajti na pohodu je bila sveža turška sila, kateri ni bila kos srbska razcepjenost.

Turki so tvorili udarno in vsiljivo disciplinirano združeno vojaško organizacijo. Spoznali so, da je Kosovo križišče cest od zapada v Carigrad in iz Srbije na sever v Srbijo proti jugozapadu v Črno goro in Albanijo. Tako je na Vidov dan pred 555 leti prišlo do bitke na Kosovom polju, ki je započela usodo srbstva in je na počela doba skoro 500 letnega suženjstva.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

ŽIVI IZVIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je svojevrsten pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v 13 dolgih poglavjih opisanih 13 rodov slovanskega naroda od davnih početkov v starem slovianstvu do današnjega dne.

13 poglavij — 413 strani
Lično v platnu vezana.
Cena \$2

KNJIGARNA SLOVENIC PUBL. COMPANY

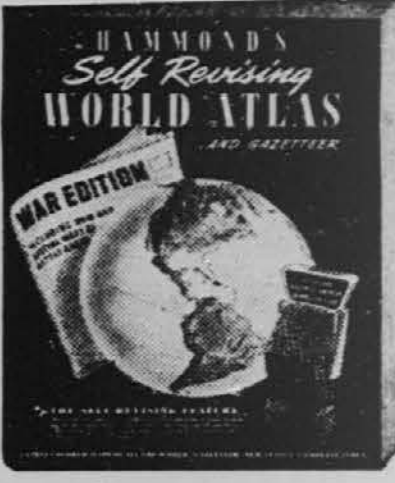
216 W. 18th Street
New York 11

NOVA IZDAJA "HAMMONDOV SVETOVNI ATLAS"

V njem najdete zemljevide vsega sveta, ki so tako potrebni, da morate slediti današnjim poročilom.

Zemljevidi so v barvah.
Cena 50 centov

Naročite pri: "G L A S U NARODA", 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

SEDAJ LAHKO DOBITE LASTNOROČNO PODPISANI KNJIGI pisatelja Louis Adamič-a

ZA CENO \$2.50 ZA ZVEZEK

"Two Way Passage"

V tej knjigi, ki je zbudila pozornost vsega ameriškega naroda, da je pisatelj navet, kako bi bilo mogoče po sedanji vojni pomagati evropskim narodom. Iz vseh evropskih držav, tudi iz Jugoslavije, so prišli naseljenici v Ameriko in pomagali postaviti najbolj napredno in najbogatejšo državo na svetu. Sedaj je prišel čas, da Združene države pomagajo narodom, ki so jim pomagali do njihovega sijaja in moči. Pot na dve strani — kakor bi se mogli uslov knjige prestaviti iz angleščine — je jako zanimiva knjiga in je priporočamo vsakemu, ki razume angleško.

"What's Your Name"

"Človeški odgovori na vprašanje, ki se tiče sreče milijonov... Čitanje te knjige je bogato plačano." — Tako se je izrazil velik ameriški dnevnik o tej knjigi.

Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona

Posiljam Money Order za \$..... za lastnoročno podpisano (1) knjigo (1):

Moje ime .....

St., ulica ali Box št. ....

Mesto in država .....

"Glas Naroda"
216 W. 18th STREET
NEW YORK 11, N. Y.